

Asia: VN/3785/2024

Lausuntopyyntö: hallituksen esitysluonnos eduskunnalle rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kymenlaakson liitto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevaksi lainsäädännöksi.

Kymenlaakson liitto toteaa, että esitysluonnoksessa esitetty muutos viranomaisten rooleihin on perusteltu. On kannatettavaa, että Valtion kustantaman ostoliikenteen hankintojen toimivaltaisen viranomaisen tehtävien keskittäminen Liikenne- ja viestintävirasto Traficomille HSL-alueen ulkopuolella. Tätä keskittämistä tukee myös muu joukkoliikenteeseen liittyvien tehtävien keskittäminen Traficomille, mikä mahdollistaa hankintojen yhteensovittamisen. Lisäksi keskittäminen hyödyttää raideliikenteeseen ja hankintoihin liittyvää osaamista ja resurssointia. On myös kannatettavaa, että alueelliset toimijat voivat vapaaehtoisesti hakea toimivaltaa alueelleen.

Kilpailun synnyttäminen Suomen rautateillä on hyvin vaikeaa. Esitysluonnoksessa on korostettu tavoitetta synnyttää kilpailua raideliikenteeseen ja tuotu esiin ostoliikenteen suuri merkitys yritysten markkinoille tulossa myös osallistumaan markkinaehtoiseen kaukoliikenteen kilpailuun. Kilpailun lisääminen ja uusien toimijoiden saaminen markkinoille on kansallisia tavoitteita. Tämä tulee huomioida sovittaessa ostoliikenteen rahoitusmallista ja kustannusten jaosta. Liikenne12 -suunnitelman luonnoksessa on esitetty toimenpiteitä kustannusten jakoon valtion sekä kuntien ja kaupunkien välille. Kymenlaakson liitto on huolissaan siitä, että kaupungit ja kunnat saattavat joutua liian suuren vastuuseen mm. lähijunaliikenteen rahoittamisesta. Toimivaltainen vastuviranomaisen on otettava huomioon kansalliset ja alueelliset kehittämistarpeet ja -tavoitteet. On varmistettava, että rautatieliikenteen toimivaltaiset viranomaistahot pystyvät kantamaan asiaan liittyvän yhteiskuntavastuun.

Palvelutason nosto ja kustannussäästöt ovat kannatettavia tavoitteita, joiden toteutuminen on haastavaa erityisesti kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla. Raideliikenteen avaaminen kilpailulle voi nostaa liikennöinnin kustannuksia ja heikentää palvelutasoa, mikäli riittävää ja aitoa kilpailua ei synny kilpailutettavina oleviin kokonaisuuksiin. Toimivan raideliikenteen edellytyksenä ovat pitkät sopimuskaudet ja riittävän isojen markkinoiden muodostuminen. Lisäksi riskinä nähdään

kilpailuttamisen sekä muiden tehostamistoimien myötä nykyisellään toimivan lähijunaliikenteen palvelutason lasku, jonka seurauksena käyttäjät siirtyvät pois julkisen liikenteen käytöstä.

Kymenlaaksossa on toimiva lähijunaliikennöinnin vuorotarjonta, joka tulisi olla lähtökohta vuoden 2030 jälkeen. Lähijunaliikenteellä on merkittävä rooli osana alueellista liikennejärjestelmää mahdollistaen maakuntakeskusten välisen työmatka- ja opiskeluliikenteen julkista liikennettä hyödyntäen. Lähijunaliikenne mahdollistaa Eteläisen Kymenlaakson kytkeytymisen markkinaehtoiseen kaukoliikenteeseen. Liikennöintiin tarvittavaan infraan ja seisakkeiden uusimiseen on panostettu Kouvolan ja Kotkan välisellä rataosalla, ja tiedossa ei ole uusia infra tarpeita, jotka syntyisivät lähijunaliikenteen lähtökohdista.

Hering Frank
Kymenlaakson liitto

Räty Ville
Kymenlaakson liitto